

3 • 2018

NÄKYVÄ *nainen*

NNKY
KFUK
YWCA

**Digitasa-arvo
naisille
takaisin**

kansainvälinen ~ ekumeeninen ~ paikallinen NNKY

4-5 Digitalisaatio on naisellinen juttu – Naisnäkökulma on välttämätön digikehityksessä.

6 Jälkiä ja katseita – Uusi kolumnipalsta alkaa.

7 Kannusta ja äänestä nuorta – Kirkon seurakuntavaalit tulossa.

7 Seurakunta on elävä ihmisyyhteisö – Opas luotamushenkilölle ilmestynyt.

8-9 Älä koske, sillä olen Jumalan luomus – Ahdistelulle kirkollisissa piireissä asetetaan suitset.

10 Kutsumme Sinua Tuomasmessuun – 14.10. Helsingissä.

11 "Malja kamalille äideille, vertaisvirkistymiselle ja Tunturikeimille" – Vertaisvoimaa-kolumni aloittaa.

ANNE LAGERSTEDT

12-13 Linda Liukas: Iloinen ja utelias asenne muuttaa teknologiaa paremmaksi

– Menestyskirjailija tutustuttaa lapset teknologia maailmaan.

14-15 Hallitustyössä sydämellä mukana – Leena-Maria Kyyhkynen

innostaa uusia jäseniä liiton hallitukseen.

15 Kutsu liiton kokoukseen / Inbjudan till förbundsmöte – 24.11.2018.

16-17 Kirkolla on hengellisen terveyden avaimet – Ortodoksisesta

uskonelämästä ja kilvoituksesta.

18 Kutsu Vastuuviikon viettoon

19 Rätt till människovärdigt arbete och utkomst – Den arbetande kvinnan är värd sin lön!

19 Pitäisikö Jumalalle antaa mahdollisuus? – Iso ajatus uskon etsinnästä.

20-22 NNKY-palsta

23 Kirjoja, kirjoja

Näkyvä Nainen 2018

Näkyvä Nainen ilmestyy nyt 4 kertaa vuodessa, mutta paksumpana.

NN 4

- Aineistopäivä: 25.10.
- Lehti ilmestyy: 29.11.

KANSI: MARI HYTTINEN
TAKAKANSI: ANNE LAGERSTEDT

NNKY (Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys ry) on ekumeeninen, monikulttuurinen ja kansainvälinen liike, jossa eri-ikäisiä naisia ja tyttöjä rohkaistaan kohtaamaan erilaisuutta ja osallistumaan oman yhteisön toimintaan ja päätöksentekoon.

Liity jäseneksi

NNKY-yhdistyksissä voit harrastaa, vaikuttaa, opiskella, ohjata kerhoja, järjestää tapahtumia, tehdä vapaaehtoistyötä, kantaa vastuuta tai tuoda toimintaan oman osaamisesi. Suomen NNKY-liiton luottamustehtävissä pääset vaikuttamaan naisten ja tyttöjen elämään liittyviin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja hyvinvointiin sekä osallistumaan kansainväliseen järjestöyhteistyöhön.

Jäsenetuja ovat muun muassa jäsenlehti Näkyvä Nainen ja jäsenalennukset Tunturikeimillä Muoniossa sekä Hotelli Helkassa Helsingissä.

Lisätietoja:

Suomen NNKY-liitto
050 337 8280
nnky@ywca.fi

www.ywca.fi

Sukupuoli määrittää voiton merkityksen?

Heinäkuun lopussa Yhdysvalloissa pidettiin hakkerointitapahtuma, jonka lapsille suunnattu kilpailu nousi uutisiin myös Suomessa. Kilpailussa peruskouluikäiset lapset yrittivät murtautua erilaisiin Yhdysvalloissa käytössä oleviin sähköisiin äänestystyökaluihin, kuten äänestyskoneisiin ja -verkkosivuihin. Uutiskanavat pitivät tärkeänä uutisoida, oliko kilpailun voittanut hakkeri tyttö vai poika. Eri mediat alot eivät kuitenkaan päässeet yksimielisyyteen voittajan sukupuolesta. Yhden uutisen mukaan poika "teki itsestään voittajan" (HS) kun taas toisen uutisen mukaan "vaalitulosjärjestelmän hakkerointi on lastenleikkiä – 11-vuotias amerikkalaistyttyökin sen osaa" (YLE). Median viesti on selvä: IT-kisan voittajan sukupuolella on väliä ja sukupuoli myös määrittää voiton merkitystä. Suorituksessa loistanut poika on "voittaja", mutta tytön voittaessa tehtävä on ollut "lastenleikkiä".

... tytön voittaessa tehtävä on ollut "lastenleikkiä".

IT-alan historia on sukupuolinäkökulmasta tarkasteltuna merkittävä. Siinä missä itse historiallisten tietokonealaitteiden kehittäjät ovat olleet miehiä, tietokoneohjelmointia pidettiin pitkään nimenomaan naisten työnä. Alun perin tietokoneiden ohjaamiseen käytettävien laskutehtävien suorittaminen eräänlaisten sihteereiksi luokiteltujen laskija naisten (computer = laskija) työtä. Vielä 1960-luvun loppupuolella tullessa tietokoneohjelmointia kuvailtiin erityisesti naisille luonnollisesti sopivaksi työksi, koska sen katsottiin vaativan kärsivällisyyttä ja kykyä keskittyä yksityiskohtiin.

IT-alan historia on hyvä esimerkki siitä, miten sukupuoleen liittyvät stereotyyppit ovat muokanneet alan arvostusta. IT-alan historia myös osoittaa, kuinka sattumanvaraista töiden sukupuolittuminen on. Minkälaisilla sanoilla ja teolla voimme tehdä erilaisista töistä arvostettuja? Ja erityisesti, miten tytöt ja naiset pääsevät takaisin IT-maailmaan sille keskeiselle paikalle, joka heillä alun perinkin on ollut?

*Minna Hietamäki
Suomen NNKY-liiton
puheenjohtaja*

Hotel Helka

HYVÄ YÖ - PAREMPI PÄIVÄ

Pohjoinen Rautatiekatu 23, 00100 Helsinki, Finland
Puh. 09 613 580, www.hotelhelka.com

facebook.com/hotelhelka #hotelhelka @HotelHelka

Tervetuloa ensilumille

Viikko 49
1.-8.12.2018

NNKY:n ja Suomen Ladun
jäsenalennus 10 %

Varaukset
p. 0500 209 630
www.tunturikeimio.fi

Suomen Nuorten Naisten Kristillisten Yhdistysten liiton jäsenlehti (117. vuosikerta)
Medlemsblad för Förbundet KFUK i Finland (ärg. 117)
Päätoimittaja / Chefredaktör Anne Pönni
Toimitussihteeri / Redaktionssekreterare Anne Lagerstedt, p. 040 359 3138, anne.lagerstedt@ywca.fi
Yhteystiedot / Kontaktuppgifter Pohjoinen Rautatiekatu 23 B, 00100 Helsinki, p. 050 337 8280 nnky@ywca.fi, www.ywca.fi
Kirjoittajakunta Anna Liisa Karjalainen (Keski-Uudenmaan NNKY), Mari Hyttinen (Suomen NNKY-liitto), Monika E Pensar (Helsingfors KFUK), Linda Jordas (Helsingfors KFUK), Sirkka Vepsä (Joensuun NNKY), Marina Mustametsä (Joensuun NNKY), Leena Viikka (Helsingin NNKY)

Toimitusneuvosto/ Editorial Board Piia Latvala (Kirjapaja), Mari Vainio (Aamun Koitto), Marjo-Riitta Antikainen (tutkija), Anna Liisa Karjalainen (Diakoniamattikorkeakoulu), Krista Karjalainen (Lahden NNKY), Suomen NNKY-liitosta Anne Pönni, Mari Hyttinen, Anne Lagerstedt
Taitto ja kuvankäsittely Kotimaa Oy, Hietalahdenranta 13, 00180 Helsinki
Tilaukset ja osoitteenmuutokset / Prenumerationer och adressförändringar Leila Variola, 050 337 8280, leila.variola@ywca.fi
Tili / Giro HELSINGIN OP PANKKI OYJ, FI97 5780 1020 0026 58
Keräyslupa: RA/2018/264 päätös 8.3.2018, voimassa 8.3.2018–7.3.2021 koko maa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

NÄKYVÄ nainen

matta. Keräystili: Danske Bank DABAFIHH, FI39 8000 1300 7040 05
Painos / Upplaga 3 000 kpl
ISSN 1797-8149
Painopaikka Forssan Kirjapaino
Vuosikerta ulkopuolisille tilaajille kotimaahan ja Pohjoismaihin 25 €, muualle 30 €. Vuosikerta sisältää neljä numeroa.
Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti / Medlemsblad av Tidskrifternas Förbund

Digitalisaatio on naisellinen juttu

”Pitäisikö digi pukea pinkkiin?”, kysyttiin naisten ja tyttöjen digitalisaatioon osallistamista pohtivassa Naisjärjestöjen Keskusliiton seminaarissa. Työillä on alkuinnostusta, mutta mihin se katoaa koulussa?

Jos olisin lapsena arvannut, miten paljon nyt – vuosikymmeniä myöhemmin – haluaisin rohkaista tyttöjä matematiikan opiskeluun, olisin katsonut itseäni todella oudoksuen. Itse inhosin matematiikkaa yli kaiken. Matematiikan opiskeluun ei motivoitu mitenkään. Opetus ei ottanut huomioon erilaisia oppijoita, vaan jätti jokaisen pärjäämään omillaan.

Edelleen liian moni tyttö inhoaa tai pelkää matematiikkaa, vaikka pärjäisi siinä oikein hyvin. Mistä tämä vastenmielisyyttä tulee? Tytöt ovat parempia matematiikassa ja luonnontieteissä kuin pojat, mutta luottavat heikommin omaan taitoihinsa. Onko ongelmana täydellisyys tavoittelu, vai annetaanko edelleen tyttöjen ymmärtää, että pojat pärjäävät paremmin?

Puhutteleeko digi naisia?

Tutkimusten mukaan suomalaistytöillä on koulun alussa intoa opiskella matematiikkaa ja muita STEM-aineita (luonnontieteiden ja insinöörityön alat), mutta yläasteella tyttöjen into katoaa ja matemaattinen itsetunto vähenee. Tytöt kokevat, että pitää olla erityisen taitava ja kiinnostunut STEM-aineista ennen kuin he pyrkivät opiskelemaan tekniikan aloja. Ongelmana lienee rohkaisevien roolimallien puuttuminen.

Koulun lisäksi perheen tuella on suuri merkitys. Helsingin Sanomien haastattelussa käyttöliittymäkehittäjä

Sanna Nygård kertoo, että hänen äitinsä on aina uskonut tyttärensä matemaattisiin lahjoihin ja kannustanut tyttöä liittymään tiedekerhoihin. Isä opetti pyynnöstä koodaamista, mutta aloitti teorialla, mikä oli virhe. Sanna Nygårdin kiinnostus lopahti, mutta heräsi uudelleen, kun hän kiinnostui verkkosivujen tekemisestä. Siitä alkoi hänen polkunsä koodaajan ammattiin. Nyt hän opettaa koodaamista tytöille ja naisille. Konkretia on tärkeä kannustin varsinkin opettelu alussa, myös matematiikan kouluopetuksessa.

Digitalisaatio ei ole sukupuolineutraali ilmiö

No, mihin sitä matematiikkaa tarvitsi? Matematiikkavalmiuksien todellinen tai kuviteltu puute johtaa rankasti kaventuviin koulutusmahdollisuuksiin. Tulevaisuuden ammasteista kuitenkin yli 70 % vaatii teknologia taitoja.

– Kiihtyvä digitalisaatio, robotisaatio ja tekoälyn kehittyminen näkyvät kaikilla elämän aloilla. Niiden suuri muutosvoima vaikuttaa kansainväli-

seen, kansalliseen ja paikalliseen politiikkaan. Ne muokkaavat yritysten ja järjestöjen toimintaa. Toistaiseksi Suomessa on kuitenkin oltu hyvin hiljaa yhdestä ulottuvuudesta: digitalisaatio ei ole sukupuolineutraali ilmiö, Naisjärjestöjen Keskusliiton puheenjohtaja **Eva Biaudet** toteaa.

Digitalisaatio vaikuttaa valtavasti jo nyt moniin naisvaltaisiin aloihin: esimerkiksi hoitajat, opettajat ja asiakaspalvelutyöntekijät käyttävät erilaisia älylaitteita ja -ohjelmistoja päivittäisessä työssään. Tulevaisuudessa digilaitteista, tekoälystä ja roboteista tulee entistä keskeisempiä työkaluja myös naisten työssä. Niiden myötä osa työtehtävistä automatisoituu.

Hyvät palkat ja urakehitys naisten ulottuville

Digitaalinen osaaminen on uusi öljy. – Digiala tarjoaa 120 000 työpaikkaa, jotka ovat lähes täysin miesten hallussa. Teknisten alojen opiskelijoista noin 15 % on naisia. Rakenteellinen syrjintä muuttuu hitaasti. Jo varhaislapsuudesta alkaen tyttöjä on innostettava hakeutumaan teknisille aloille. ICT kasvumoottorimme Suomessa on keskeinen osa vientiteollisuuttamme, mutta osajista on pula, sanoo eduskunnan varapuhemies **Tuula Haatainen**.

– Naisten osuuden kasvattaminen hyvin palkatuilla ICT-aloilla voi toimia työmarkkinoiden erillistämistä purkavana, naisten työllisyyttä, uramahdollisuuksia ja talouskasvua edistävänä sekä sukupuolten palkkaeroa kaventavana tekijänä, toteaa Eva Biaudet.

Naisnäkökulma on välttämätön

Digikehitys on liian iso asia jätettäväksi vain nuorten miesten käsiin: koko yhteiskunnan on osallistuttava uuden maailman rakentamiseen, muuten siitä tulee uusi miesten maailma, jossa naiset jäävät alakynteen. Emme voi kehittää uutta digitekniologiaa sillä ajatuksella, että yksi insinöörimiesten kehittämä malli sopii kaikille. Meidän on tunnistettava esimerkiksi vammaisten, maahanmuuttajataustaisten ja ikääntyvien erityiset tarpeet. Kaikilla ei ole varaa laitteisiin ja yhteyksiin. Teknisen tuen tarve on huutava, sillä kaikilla ei ole teknisesti näppärää omaista tai ystävää.

Suomessa naisilla on miehiä parempi perusosaaminen digitaalisten työkalujen käytössä; he ovat Euroopan kärkeä digitaalisten uutisten lukijoina ja he tekevät miehiä enemmän ostoksia verkossa. Euroopan tasolla tarkasteltuna tyttöjen ja poikien pääsy digityökalujen äärelle on melko tasa-arvoista.

Asennekasvatus alkaa päiväkodista

Digitalisaatio on kaikkien asia. Muutoksen tulee alkaa varhaiskasvatuksesta.

– Aalto-yliopisto pyrkii koululaistoiminnalla innostamaan tyttöjä STEM-aineiden pariin, sillä Aallossa tekniikan alan opiskelijoista naisia on vain 10–30 %. Asennekasvatus täytyy aloittaa päiväkodeista ja alakouluista, kannustaa Chief Digital Officer **Hati Hagros**.

Anne Lagerstedt

Lähteet:

Naiset #digiajassa – miten digitalisaatio voi edistää sukupuolten tasa-arvoa? -seminaari 2.5.2018, NJKL

”Sanna Nygård pitää koodauskursseja, jotka ovat vain naisille – Suosio saattaa perustua siihen, ettei naisten tarvitse kokea nolaavansa itseään miesten edessä”, Virve Rissanen, HS 3.8.2018

”Täh?!” Esa Lilja, HS kuukausiliite 5/2018

Suomessa naisilla on miehiä parempi perusosaaminen digitaalisten työkalujen käytössä.

Jälkiä ja katseita

Elämäkerrat tarjoavat tarinoita, joita vasten peilaamme elämäämme ja aikaamme.

”Iän mukana on epäbalansoitu luonteensa mennyt yhä enemmän viinon ja mahdotonta on nähdä toiminnassaan mitään todellista positiivista työtä maan hyväksi.”

”Parhaan osan elämästäni ynnä kaikki omat ansaitsemani varat, joita ajan pitkään on kertynyt aika paljon, olen antanut työhön Suomen hyväksi.”

Ensimmäisessä sitaatissa Suomen Lontoon suurlähettiläs **A. H. Saastamoinen** arvioi kirjailija **Aino Malmbergin** merkitystä Brittein saarilla. Jälkimmäisessä Malmberg määrittelee, mikä on ollut hänen elämäntehtävänsä ja mitä sen toteuttaminen on häneltä vaatinut.

Kumpi oli oikeassa? Ketä kuuntelet ja kumman näkökulma on tärkeämpi?

Näitä ja monia muita kysymyksiä olen viime ajat miettinyt aloitettuani kirjoittamaan Malmbergin (1865–1933) elämäkertaa. Hän on painunut kansallisen katseen unohduksiin. Tutkijoidenkin satunnaiset silmäykset ovat valtaosaltaan seuranneet suurlähettiläs Saastamoisen näkemyksiä. Minua Aino Malmbergia kohdannut tuntemattomuus ja vähättely muistuttavat katsomisen ja näkemisen velvoittavuudesta.

Malmbergin elämä oli kuin nykyajan toimintaelokuvas-ta: täynnä vaaroja, vauhtia ja menetyksiä, mutta myös kau-neutta, rakkautta ja merkityksellistä työtä. Ensimmäisen osan elämästään hän asui Helsingissä. Hän opiskeli, perus-ti perheen, teki opettajan töitä ja suomensi englanninkielis-tä kirjallisuutta. Jouduttuaan Pietarissa 1907 venäläisten vangitsemaksi hän lähti vapaaehtoiseen maanpakoon Lon-tooseen. Perhe jäi Venäjän vallan alla pyristelleeseen koti-maahan. Avioliitto särkyi. Uusi elämä suurkaupungissa ko-dista ja elannosta lähtien oli rakennettava konkreettisesti tyhjästä.

Elämäkertoja kirjoitetaan ja luetaan samasta syystä. Kai-paamme tarinoita, joita vasten peilata elämäämme ja aikaam-me. Miten muut – ennen eläneet ihmiset – ovat ratkaisseet ristiriitoja, joita elämä kaikkien eteen tuo. Toisen luettu elä-mä voi tarjota samaistumisen kautta tärkeitä oivalluksia ja avata näkymiä uusille poluille.

Marjo-Riitta Antikainen

EILA AHOLA

Aino sen enempää kuin **Merete Mazzarellan Alma** tai **Heidi Köngäksen Hertta** eivät kuitenkaan suostu vain pei-liksi tai pelkiksi ”kohteiksi”. Kirjoittajiaan he piinaavat ky-symyksillään siitä, millä oikeudella nämä tunkeutuvat toi-sen elämään, pöyhivät intiimejä yksityisasioita ja vievät kai-ken julkisuuteen. Parhainkaan historiantutkija ei voi kuva-ta mennyttä sellaisenaan kuin se todella oli. Hän joutuu te-kemään valintoja, jotka vaikuttavat siihen, miten elämäker-ran päähenkilö esitetään ja miten häntä arvioidaan.

Myös luetuksi tulevan ja lukijan välille syntyy vuorovai-kutus. Toisen elämä haastaa. Se ei ole viihdettä. Siksi se saat-taa nostaa kuvia ja ajatuksia lukijansa mieleen vielä pitkään lukemisen jälkeen. Aino, Alma ja Hertta laittavat mielti-mään, millaisia jälkiä maailmaan itse jätän ja mikä merkitys elämälläni on kauempaa katsottuna. He myös kysyvät, mi-ten oikeudenmukainen ja ymmärtävä on se katse, jolla hei-tä ja muita elämäni ihmisiä katson.

Marjo-Riitta Antikainen

Kannusta ja äänestä nuorta

Entäpä jos tämän syksyn evankelislu-terilaisen kirkon seurakuntavaaleissa antaisit äänesi nuorelle?

Vaasan NNKY:n puheenjohtaja **Arja Sillanpää**, miksi nuoria tarvitaan mukaan päätöksentekoon?

– ”Nuorissa on tulevaisuus” sanon-ta pitää paikkansa! Nuorilla on uusia, tuoreita ajatuksia ja mielipiteitä, joita kannattaa kuunnella. Nuoriin tutustuu

luomalla verkostoja ja ennen kaikkea kuuntelemalla ja olemalla hyvä lähim-mäinen. Olen huomannut, että kun nuori tuntee olevansa turvallisen ja luotettavan ihmisen seurassa, joka ei tuputa mitään, syntyy hyviä keskuste-luja. Kun luottamus on saatu, alkaa nuori ihan oma-aloitteisesti ottaa yh-teyttä.

– Suosittelen nuorille naisille myös NNKY-liiton luottamustehtäviä, niissä saa hyödyllistä oppia.

– Aito kiinnostus ja arvostava asen-ne nuorta kohtaan ovat tärkeitä. Tapa-sin nuoren naisen kirkossa, aloin jutel-la hänen kanssaan ja aina kun näin hä-net iloitsin oikeasti. Kun kuulin, että hän soittaa pianoa, kutsuin hänet meil-le Vaasan NNKY:lle säestäjäksi. Hän lu-pautui!

Mari Hyttinen

NNKY on mukana nuorisojärjestöjen yhteiskampanjassa innostamassa nuoria mukaan seurakuntavaaleihin. Lue lisää nuorten vaikuttamismah-dollisuuksista www.naviryhma.fi

Seurakunta on elävä ihmisyyhteisö

■ Kirkko edustaa vastavoimaa välinpi-tämättömyydelle ja kyynisyydelle ja tarjoaa mahdollisuuden monenlaiseen yhteisöllisyyteen. – Tähän moninaisen yhteisöllisyyden piiriin pitäisikin mää-rätietoisesti kutsua mukaan niitä ihmi-siä, jotka ovat vailla omaa porukkaa tai välittäviä ihmisiä, kirjoittaa **Jari Jolk-konen**.

Seurakunnassa ei ole ensisijaisesti kyse organisaatiosta tai instituutiosta vaan elävästä ihmisyyhteisöstä. Jeesus Kristus kokosi yhteen opetuslapsensa ja hänen julistuksensa pohjalta syntyi kristillinen seurakunta. Kristillinen usko ei ole luonteeltaan yksityisasia vaan Jumalalta lahjaksi saatu usko, jota ele-tään todeksi seurakunnassa.

Luottamushenkilönä toimiminen valmentaa johtajuuteen ja tarjoaa aiti-opaikan päätöksentekoon asioissa, joi-ta pitää tärkeänä. Jos haluaa muutosta kirkkoon, ei suinkaan kannata äänes-tää jaloillaan, vaan pyrkiä vallan yti-meen ja vaikuttaa siellä.

Mitä seurakunnan päätöksenteko pi-

tää sisällään, millainen rakenne kirkon ja seurakunnan hallinnolla ylipäänsä on? Seurakunnat ovat kirkon perusyksikköjä. Seurakunta hoitaa kirkon teh-tävien lisäksi omaisuuttaan, henkilös-töään ja saa myös vaikuttaa valtion vi-ranomaisiin antamalla lausuntoja ja esi-tyksiä. Seurakuntajako seuraa kunta-

jakoa, ja seurakunta kuuluu siihen hiip-pakuntaan, jonka alueella se toimii. Poikkeuksena on Borgå Stift, johon kuuluminen perustuu seurakunnan ruotsinkielisyydelle. Hiippakunnalla ei juuri ole päätösvaltaa yksittäisten seu-rakuntien hallinnossa.

Seurakunnan luottamushenkilön kirja on uusi ja ajankohtainen selostus mitä kaikkea seurakunnan ja koko kir-kon hallinnossa tapahtuu ja miten sen taloutta hoidetaan. Tieto on tarjolla hy-vin selkeänä ja helposti löydettävänä. Viestinnän näkökulma tosin puuttuu. Olisi ollut hyödyllistä lisätä luku esi-merkiksi sosiaalisen median käytöstä seurakunnan tiedotuskanavana, johon jokainen voi osallistua. Kirjasta on hyö-tyä myös yhdistyksille, jotka toimivat ja varsinkin aloittavat yhteistyötä koti-seurakunnan kanssa.

Anne Lagerstedt

Seurakunnan luottamushenkilön kirja 2019–2022. Toim. Taru Nieminen ja Tytti Pietilä. Kirjapaja

Älä koske, sillä olen Jumalan luomus

Seurakunta on pyhien yhteisö, niin toivomme. Siksi ahdistelu hengellisissä piireissä voi tulla täytenä järkytyksenä.

#

metoo-kampanja on saanut rinnalleen seurakunnan sisäistä seksuaalista häirintää käsittelevän kampanjan sekä Ruotsin että Suomen luterilaisissa kirkossa. Lingvistiikan PhD USA **Marjo Mitsutomi** kertoo elämästään ja kokemuksestaan uskovan perheen kilttinä tyttönä, jonka viattomuutta käytettiin törkeästi hyväksi.

Marjo Mitsutomin tie Kuopiosta Japanin kautta USA:han ja Ball State Universityn professoriksi on kiehtova. Menestyvän naisen tiedostamattomassa muhi kuitenkin salattuja muistoja.

– Elin lapsuuteni tiiviissä yhteydessä Vapaakirkkoon. Perheeni oli ihanan uskovainen. Meille nuorille ei annettu mitään sukupuoliasioiden opetusta, vaan meitä käskettiin vain odottamaan avioliittoa. Noin 12-vuotiaana minulle tapahtui jotain, jonka muistin vasta kun olin jo naimisissa. Muistikuvan herätti puolisoni parransängen kosketus, joka sai minut paniikkiin, Marjo Mitsutomi kertoo.

– Sänki toi yhtäkkiä mieleen isoseitän. Tajusin välittömästi, että hän oli

käsitellyt minua väärin, kun olin lapsi. En vielä muista yksityiskohtia enkä tiedä mitä tapahtui. Sain kuulla, että setä nyt vaan oli semmoinen, mutta kukaan ei ollut varoittanut minua. Sitten toiminta sotki psyykeni, mutta tajuin sen vasta 40-vuotiaana.

Väijyntää viran suoissa

Mitsutomi tekee seurakunnassa paljon vapaaehtoistyötä. Eräs seurakuntapastori käyttäytyi sopimattomasti, mutta meni aina Raamatun taakse piiloon. Lopulta pappi siirrettiin, mutta Marjolle ei tarjottu mitään apua, vaan asia lakaistiin maton alle. Pahinta oli erään japanilaisen pastorin teko.

– Kyseinen pastori oli minulle jo lapsuudesta tuttu, sillä hän kävi meillä kotonaikin. Kun tulin Japaniin, tapasin pastorin vanhana tuttuna. En osannut epäillä, kun hän kutsui minut huoneeseensa ”neuvotteluun”. Sillä sekunnilla, kun ovi meni kiinni, pastori paiskasi minut sänkyyn ja raiskasi.

Pahantekijöillä liian hyvä työrauha

– Missä on vika, kun uskovan kodin uskovainen lapsi joutuu kokemaan tällaista? Mitsutomi kysyy. Montako tuhatta dollaria olen käyttänyt terapiaan käsittäkseni, että häpeä ja syy ei ole minun. Minulle ei ole koskaan opetettu rajojani eikä tervettä epäluuloisuutta. Hyväksikäyttäjät saavat tehdä pahojaan kaikessa rauhassa.

– Tämän kohtalon välttämiseksi on tärkeää neuvoa, ohjata ja valistaa lapsia, että seksi on itsessään hyvä asia. Älä

... jatkaa seur. sivulla

Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä

■ Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan mm. härskejä puheita, kaksimielisiä vitsejä, koskettelua, ehdottelua sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevia huomautuksia ja kysymyksiä.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön muuta sukupuoleen liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka voi ilmetä esimerkiksi halventavana puheena toisesta sukupuolesta ja toisen sukupuolen alentamisena.

Tasa-arvobarometrin mukaan puolet alle 35-vuotiaista on kokenut häirintää vuosien 2010–2012 aikana. Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn mukaan 8.–9. luokilla ja toisella asteella opiskelevista tytöistä 30 % on joutunut häirinnän kohteeksi – pojistakin joka kymmenes.

Lähde: www.tasa-arvo.fi

Läs vittnesmälen

■ ”En man i den församlingen jag arbetade i begick övergrepp mot mig. Jag bad min kyrkoherde om stöd. Den manliga kyrkoherden sade: ”Nej, vi ska inte säga något utåt. Det här får du hantera själv. Tänk på församlingsbon och hans framtid.”

Läs fler vittnesmälen på uppropets blogg: #vardeljus i Svenska kyrkan – en del av #metoo.

I Finland: #Sanningenbefriar
#Duohtavuotadahkáfriidjan
#totuusvapauttaa

Topakka kielto saa useimman ahdistelijan perääntymään pahoissa aikeissaan. Huutaminen ja pakeneminen toimivat myös.

... jatkuu edell. sivulta

koske, sillä olen Jumalan luomus, minä päätän', on hyvä ohjenuora. Uskonnollisuus voi olla petollista, mutta aito usko ei petä. Luotan Jumalaan, Marjo Mitsutomi vakuuttaa.

Ruotsin kirkko näyttää mallia

Ruotsin kuninkaan myöntämällä mitallilla työstään palkittu **Inger Lise Olsen** on vuodesta 1990 lähtien työskennellyt Ruotsin kirkossa sukupuoli- ja tasa-arvokysymysten parissa. Ruotsin kirkko alkoi 20 vuotta sitten aktiivisemmin puuttua seksuaaliseen hyväksikäyttöön, jota esiintyy kirkollisissa piireissä.

– Työsarka alkoi ottamalla asiaa esille julkisesti. Vaikenemisen muurin murtaminen on saanut uutta pontta #metoo-kampanjan myötä, joka Ruotsin kirkossa on muodossa #vardeljus. Ruotsin kirkon työntekijöistä on noin 3000 kertomusta, jotka ovat todella epämiellyttävää luettavaa, Olsen suree.

Suomessa luterilaisen kirkon kampanja kantaa nimeä #totuusvapauttaa ja #sanningenbefriar.

Nollatoleranssi seksuaaliselle häirinnälle

– Kirkon on kerrottava koko totuus elämän eri puolista, kuten mielen sairauksista, avioeroista, kaipaudesta ja ahdistelusta. Sen on uskallettava harjoittaa eletyn elämän teologiaa kertomalla totuus elämästä, mutta myös kiitollisuudesta, elämän jatkamisesta ja turvallista tiloista, vaatii Olsen.

– Kulttuurissamme vika etsitään naisesta, ja asiaa vähätellään. Kulttuuri on voimakkaampi kuin tosiasiat. Se sisältää naisten määrittelyä, leimoja ja ulkonäön kommentointia. Seksuaalista väkivaltaa esiintyy jopa sielunhoidossa silloin kun naista ei uskalleta kuunnella.

Hyvät ihmiset voivat tehdä pahoja asioita, käyttää asemaansa väärin esimerkiksi sielunhoitotilanteessa, rippileirillä ja liittoutumalla väärintekijän kanssa. – Teon kohteella on voimakas häpeän ja petetyksi tulemisen tunne, jolle ei aina löydy sanoja. Halu tulla uskotuksi ja autetuksi on pitkä prosessi. Muista, ettet koskaan ole vastuussa siitä mitä sinulle on tapahtunut, rohkaisee Inger Lise Olsen.

Anne Lagerstedt

Kutsumme Sinua Tuomasmessuun

**Lämpimästi tervetuloa
NNKY:n Tuomasmessuun Helsingissä
14.10.2018 klo 18.00**

■ NNKY on ensimmäistä kertaa Tuomasmessun yhteistyökumppanina Helsingissä Agricolan kirkossa lokakuussa. Messussa saarnaa emerita piispa **Irja Askola** ja liturgina toimii pastori **Katri Jusila**, joka on tuttu Helsingin NNKY:stä ja liiton hallituksesta. Messun juontaa ja kokoaa pääsihteeri **Anne Pönni** ja esirukousta johtaa **Enni Riukulehto** Jyväskylän NNKY:stä ja liiton hallituksesta.

Tuomasmessu on joka sunnuntainen juhla, jossa bändin ja kuoron loihtima musiikki luo tunnelmaa. Kannattaa tulla kokemaan yhteinen juhla!

Messu kootaan vapaaehtoisvoimin ja siksi kutsumme sinua myös vapaaehtoiseksi. Voit esimerkiksi jakaa laulukirjoja kirkkoon saapuville, koota ehtoollispikareita, laskea kolehtia tai huolehtia yhdestä kirkon sivukäytävän rukousalttarista. Sekä Enni että Anne tarvitsevat vapaaehtoisia tekemään messua ja ensikertalaiset ovat erityisen tervetulleita! Ilmoittaudu rohkeasti mukaan!

Tehdään yhdessä messusta NNKY:n näköinen ja oloinen osallistumalla palvelutehtäviin ja tulemalla sankoin joukoin messun juhlaan!

Aika: Tuomasmessu su 14.10.2018 klo 18.00
Paikka: Agricolan kirkko, Tehtaankatu 23, Helsinki
Kulkuvälineet: raitiovaunu 1, 2 ja 3; bussit 14 ja 18
Ilm. vapaaehtoiseksi: anne.ponni@ywca.fi viim. 30.9.2018

Tuomasmessu

Tällä palstalla
vuorottelevat
Voimasiskot ja Kamalat äidit

■ Tunturikeimio otti meidät vastaan poikkeuksellisen lämpimässä ja aurinkoisessa syysässä. 15 eri puolelta Suomea saapunutta ohjaajaa sai mahdollisuuden tutustua toisiinsa ja verkostoitua. Työpajoissa käytiin mielenkiintoisia ja syvällisiä keskusteluja. Pohdittiin tunnetaitoja ja niiden merkitystä vahvistamaan, läsnäolevaan kohtaamiseen. Osallistujat tutkivat omaa ohjaustyötään ja saivat vinkkejä erilaisista osallistavista menetelmistä, joita voivat hyödyntää omaa ryhmää ohjattaessaan. Yhdessä mietittiin, kuinka vertaisryhmissä rakennetaan luottamusta ja luodaan hyvää ilmapiiriä. Elämänpolun äärellä tutkittiin omaa ihmiseksi kasvun matkaa ja myös työnohjaukseen oli mahdollisuus.

Lapin luonto tarjosi ainutlaatuisen tilaisuuden akkujen lataamiseen, hiljentymiseen ja voimaantumiseen. Vaelimme joukolla Pallas-, Särki- ja Keimiotuntureilla ihmetellen poroja, kii-runoita ja muita lintuja. Matkan varrella maisteltiin makoisia marjoja ja istahdettiin nauttimaan eväitä. Erämaa lumosi hetki hetkeltä meidät kaikki. Voimia syksyn ja talven varalle keräsimme yhdessä saunoen ja jutustellen, uiden, lettujen ja makkaraa paistaen sekä luonnon äänten, jalkakylpyjen ja runojen äärellä rentoutuen.

Ohjaajat saivat Lapista kotiin viemiseksi uusia ystävyksiä ja voimaannuttavan vertaisryhmän tuen. Vuorovaikeus ja aito kohtaaminen olivat kantavia teemoja, kun työpajoissa käsiteltiin tunnetaitoja, omaa ohjaajuutta ja jaettiin ideoita ryhmien ohjaamiseen. Voimaantumista, iloa, toivoa, rakkaut-

**”Malja kamalille äideille,
vertaisvirkistymiselle
ja Tunturikeimiölle”**

VAULA HACKLIN

ta, naurua, hulluttelua, jakamista, syviä keskusteluja ja pohdintoja. Vahvistavaa vuorovaikutusta ja aitoa kohtaamista. Viimeisenä yhteisenä iltana nostettiin mustikkamehumalja ja tehtiin ryhmissä esityksiä, joihin piti sisältyä sanat Tunturikeimio, Kamalat äidit ja vertaisvirkistyminen. Nauru raikasi Lapin taivaan alla. Yhdessä oli hyvä olla – vertaisuudessa vahvistuu jokainen.

Kati Taipale & Vaula Hacklin

Kamalat äidit® on murrosikäisten lasten äideille tarkoitettua vertaistoimintaa. Työn ytimessä ovat vertaisryhmät, joissa käsitellään vanhemmuuteen ja naisen elämään liittyviä teemoja, jaetaan murrosikään liittyvää tietoa sekä kannustetaan äitejä jakamaan ajatuksiaan muiden naisten kanssa.

Hello Ruby -kirjat ovat Linda Liukkaan mielestä kuin leirinuotioita, joiden ympärillä lapset, vanhemmat ja isovanhemmat oppivat yhdessä.

Linda Liukas on 32-vuotias lastenkirjailija, jonka intohimona on saada ihmiset ymmärtämään mistä tekoälyssä on kyse, miten se toimii ja muuttaa maailmaa paremmaksi.

Merkittävin muutos maailmassa Liukkaan mielestä tapahtuu siinä, miten lapset näkevät maailman. – Yhteiskunta muuttuu, kun haluamme pitää toisten ihmisten lapsista huolta. Kun kukaan ei kirjoittanut lapsille tietokoneohjelmoinnista ja teknologiasta, minun oli tehtävä se.

– Opiskelin Kaliforniassa Stanfordin yliopistossa muun muassa Ruby-ohjelmointikieltä. Oppikirjat olivat harmaita ja tylsiä. Joka kerta kun törmäsin hankaliin lauseisiin, yritin miettiä miten 6-vuotias tyttö selittäisi saman asian. Ryhdyin piirtämään marginaaleihin pieniä hahmoja. Siitä lähti Hello Ruby -kirjojeni tarina liikkeelle.

Nyt Liukkaan kirjoja on käännetty 25 kielelle ja hän itse on suosittu puhuja maailmalla. Mutta mikä sai hänet innostumaan koodauksesta?

– Tietokone oli minulle jo lapsena itseilmaisun ja ongelmanratkaisun väline. Vanhempani ovat tukeneet minua todella paljon pienestä pitäen. Ensimmäisestä tietokoneestani isäni sanoi, etten voi tehdä sillä mitään mitä ei voisi korjata. Sen seurauksena koneen käyttöjärjestelmä tuhoutui monta kertaa, mutta sain jo silloin pelottoman, optimistisen ja uskaliaan asenteen teknologiaa kohtaan.

Rails Girls opettaa nuoria naisia ohjelmoimaan

– Monet ovat kuulleet tarinani siitä, kun 13-vuotiaana tein Yhdysvaltojen silloiselle varapresidentille, fanittamalleni Al Gorelle nettisivut. Tapasin hänet teknologia- ja kasvuyritystapahtuma Slushissa ja kerroin, ettei uraani olisi olemassa ilman kaikkea sitä intohimoa, innostusta ja itseilmaisun tarvetta minkä nettisivujen ohjelmointi mahdollisti. Al Gore vastasi siihen ”Oh Gosh!”

Välillä Liukas oli kiinnostunut kaikesta muusta kuin koodamisesta. Hän

Linda Liukas: Iloinen ja utelias asenne muuttaa teknologiaa paremmaksi

piti ranskan kielen opiskelusta, kutoimisesta ja filosofiasta. Aalto-yliopistoon hän pääsi opiskelemaan tuotekäsitteitä ja sitä kautta Stanfordin yliopistoon, jossa teknologia tuntui ensimmäistä kertaa tavalta muuttaa maailmaa.

– Perustin ystäväni kanssa Rails Girls -liikkeen, joka opettaa ympäri maailman nuoria naisia ohjelmoimaan. Koulutuksia on järjestetty yli 500 kaupungissa täysin vapaaehtoisin voimin. Rails Girls on ruohonjuuritason organisaatio ja ohjeet kivojen ja lähestyttävien tapahtumien järjestämisen löytävät vapaasti netistä. Ihmiset kysyivät, miksemme tee siitä kaupallista bisnestä, mutta sen hienous on juuri vapaaehtoisuudessa ja ihmisten omistajuudessa.

Maailman isot ongelmat ovat nippu pieniä ongelmia

Yhä useammin ongelmat, jotka liittyvät vaikkapa koulutukseen tai nälänhätään, ovat Liukkaan mielestä tietokoneongelmia, joiden ratkaisemiseen vaaditaan ihmisen ja koneen yhteistyötä. Kone tai ihminen ei niitä yksinään pysty ratkaisemaan.

– On tärkeää ymmärtää se missä kone on hyvä ja missä ihminen on hyvä. Juuri nyt kehitys on nopeaa, koska Internet on muuttanut asioita, koneiden laskentateho on lisääntynyt ja datan määrä kasvanut. Kun ryhdyin kirjoittamaan Ruby-kirjoja, silloin puhuttiin, että ”softa syö maailman”. Nyt meidän fyysiset tavarat muuttuvat yksitellen ohjelmiksi: ennen meillä oli pankkikortti, nyt maksamme älypuhelimien sovelluksella, ennen meillä oli CD-levy, nyt meillä on Spotify. Tätä murrosta tekemään toivoisin poikkitieteellisesti kiinnostuneita ihmisiä, jotka miettivät nykyistä laaja-alaisemmasta näkökulmasta sitä, minkälaisia maailman ongelmia ratkaisemme teknologian avulla.

Iloa ja ajattelun taitoa

– Ruby-kirjani on kirjoitettu siksi, että joku pieni tyttö tai poika saisi kipinän ja näkisi sen kauneuden ja ilon mikä tietojenkäsittelytieteeseen ja ohjelmointiin liittyy. Tietojenkäsittelytiede on ajattelun taitoa ja maailman muuttamista yhdessä toisten ihmisten kanssa.

– Matemaattisista ja erityisesti loogisista taidoista on hyötyä ohjelmointin oppimisessa, mutta on paljon ohjelmointia, joka vaatii enemmän ymmärrystä käyttäjän tarpeista ja kykyä kommunikoida toisten kanssa. Minusta tärkeämpää on se, että ihmisille syntyisi peloton ja utelias asenne teknologiaa kohtaan. Hyvä ohjelmoija on myös sinikäs. Hän ymmärtää, että virheiden tekeminen on osa oppimista. Näitä taitoja voi opettaa jo pienelle lapselle.

Naiset tulevat takaisin koodareiksi

Liukas kertoo, että alun perin koodarit olivat naisia, jotka ohjelmoivat huoneen kokoisia tietokoneita laskemaan ballistisia kaaria ohjuksille.

– Naiset olivat siinä hyviä, koska he kommunikoivat ja ratkaisivat ongelmia. Ohjelmointia pidettiin silloin rutiininomaisena ja tyhmänä tehtävänä. Sitten huomattiin, että ohjelmointi on älyllisesti haastava laji ja ryhdyttiin tietoisesti muuttamaan käsitystä ohjelmoijasta. Isot firmat rekrytoivat matemaattisesti lahjakkaita nuoria miehiä nostamaan ohjelmoinnin arvostusta. Nyt tilanne on alkanut muuttua ja esimerkiksi Stanfordin yliopistossa opiskelee maisterivaiheessa tietojenkäsittelytiedettä enemmän naisia kuin miehiä. Se mitä tapahtuu huipuyliopistoissa, tulee muuallekin.

– Huomaan kuinka etuoikeutetussa asemassa olen Suomessa ollut, kun olen saanut kasvaa sellaisten lastenkirjojen hahmojen kuten Peppi Pitkätossun tai Pikku Myyn kanssa. Minulle ei koskaan tullut mieleenikään, että tyttö päähen-

kilönä olisi jotenkin outoa. Astrid Lindgren oli hyvin vallankumouksellinen ei pelkästään Pepin hahmossa, vaan hänen kirjoissaan oli myös ujoja ja arkoja poikia päähenkilöinä. Aasiassa ja Yhdysvalloissa on ehdottomasti eniten kirjojeni lukijoita ja heitä kiinnostaa meidän tasa-arvo, pohjoismainen lapsuus ja mielikuvitusleikki.

Tekoäly oppii arvot ja arvostukset meiltä

– Tekoäly oppii lähinnä esimerkeistä. Jos haluamme sen tunnistavan kissan, annamme sille miljoona kuvaa kissasta ja tekoäly määrittää niiden pohjalta mallin kissalle. Jos keräämme tekoälylle kuvia vain harmaista kissoista, se oppii, että kissat ovat harmaita. Kun automatisoimme järjestelmiä yhteiskunnassamme yhä kiihtyvällä tahdilla, siirrämme koneelle myös omia arvojamme ja arvostuksiamme. Mitä tapahtuisikaan, jos jättäisimme työt tekoälyn kehittämisen ulkopuolelle?

Kysymykseen mikä avuksi heille, jotka eivät enää jaksaisi innostua alati kehittyvästä digitalisaatiosta, Liukas vastaa, että itseään voi haastaa. – Eihän lapsetkaan osaa luonnostaan käyttää Netflixiä tai hakea meikkivideoita YouTubeista, vaan he kokeilevat, tekevät virheitä ja kokeilevat uudestaan. Toivon, ettemme siirtäisi omia pelkojamme ja ahdistuksiamme seuraavalle sukupolvelle. Lontoossa pieni poika kertoi minulle huolensa ja kysyi mitä hän tekee isona, jos robotit vievät hänen työpaikkansa. Vaikka teknologia voi vaikuttaa taianomaiselta, kuitenkin me ihmiset määritämme sen, miten tekoäly toimii.

Käyttäisitkö sinä tällä viikolla yhden illan tarvitsemasi tietokoneohjelman tai puhelinsovelluksen opetteluun? Netistä löytyy myös ilmaisia ohjelmointin opetusvideoita huikeiden Harvardin professorien johdolla!

Mari Hyttinen

Hallitustyössä sydämellä mukana

Leena-Maria Kyyhkynen viiden vuoden kausi Suomen NNKY-liiton hallituksessa alkaa olla täynnä. Millaista on työskennellä vapaaehtoisena liiton hallituksessa ja varapuheenjohtajana?

-Se oli arvokas aikakausi, jota en vaihtaisi pois, Leena-Maria hehkuttaa. Hallitustyö saattaa ensin vaikuttaa edustusluonteiselta tehtävältä mutta se on aikaa, kiinnostusta ja etukäteistä perehtymistä vaativa luottamustoimi. Hallitus kokoontuu kesäkautta lukuun ottamatta pääsääntöisesti kerran kuukaudessa lauantaisin. Varapuheenjohtaja valmistelee hallituksen kokouksen etukäteen työvaliokunnan, pääsihteerin ja talouspäällikön kanssa.

– Hallitus käsittelee ja päättää mm. taloudesta ja Suomen NNKY-liiton kiinteistöihin liittyviä asioita. Tiivistä yhteistyötä hallitus tekee myös Hotelli Helkaa hallinnoivan Hotellyhtymän kanssa, ja tekee päätöksiä asioissa, jotka linkittyvät liittoon. Lisäksi hallitus seuraa liiton taloutta ja varainhoitoa sekä tekee tarvittaessa ennen mainittuja asioita koskevia päätöksiä. Lisäksi on yhteistyötä erilaisten järjestötoimijoiden kanssa.

Mieleenpainuvia hetkiä

– Hallitustyön mukanaan tuomista tehtävistä on parhaiten painunut mieleen kolme tehtävää: pääsihteerin rekrytointiprosessiin ja Eurooppa kokoukseen (ERM) osallistuminen Pohjois-Irlannissa sekä puheen pitäminen presidentti **Tarja Haloselle** Maailman NNKY-päivänä. Erittäin tärkeitä ovat myös Suomen NNKY-liiton kokoukset sekä jäsenyhdistysten puheenjohtajien tapaamiset. ”Kentän ääni” antaa osviittoja ja välittää vuoropuhelua hallitustyöhön, Leena-Maria Kyyhkynen kertoo.

– Eräs parhaimmista asioista on myös se, että olen saanut valloittavat

Leena-Maria Kyyhkynen oli mukana vaikuttamassa NNKY:n työssä tyttöjen ja naisten sisäisen johtajuuden kasvatuksen. Ehkäpä koemme toisen naispresidentin aikakauden Suomessa.

verkostot ja uusia ystäviä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla tänä aikana.

Hallituksessa saa vaikuttaa

– Koen, että minulla on, ja on ollut, vaikuttamisen mahdollisuus kaikissa NNKY:n tapahtumissa ja kokouksissa kansainvälisen tason kohtaamisina unohtamatta. Mahdollisuus olla mukana kansallisen tason hallitustyössä on yhdistykselle kuin yhdistykselle koosta riippumatta arvokas asia. Erityisen hyvänä olen kokenut voidessani tuoda pienten yhdistysten näkökulmia asioihin.

Mikä saa lähtemään mukaan?

Pienten yhdistysten äänen saaminen kuuluville oli Leena-Marialle sysäys lähteä liiton hallitustyöhön.

– Valitettavan usein on kuitenkin tilanteita, jolloin katsantokanta on suuremman yhdistyksen oloinen. Olen Kotkasta, ja edustan pientä ja keski-ikäistä iästä yhdistystä. Haluan kuitenkin ajatella, että yhdistyksellämme on olemassaolon tarkoitus. Jonain päivä-

nä se vielä kasvattaa jäsenmäärää ja luottaa, tai ottaa käyttöön olemassa olevia toimintoja Kotkassa ja sen lähiympäristössä.

– Tunnustan, että mukana oli myös uteliaisuutta. Ymmärryksen ja osaamisen kasvaessa huomasin kiinnostuvani vaikuttamisesta, jolla edesautetaan tyttöjen ja naisten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta. Haluan olla mukana vaikuttamassa myös siinä, että saamme ennistä enemmän tyttöjen ja naisten sisäistä johtajuutta kasvatettua siten, että heidät huomioidaan paremmin valittaessa henkilöitä eri tasoihin tehtäviin, valiokuntiin yms. Mielelläni koki toisen naispresidentin aikakauden Suomessa.

Löydä sisäinen johtajasi

NNKY-liikkeen tärkeimmät haasteet tulevaisuudessa on vaikuttaa syihin, jotka estävät tyttöjä ja naisia käyttämästä kaikkia kykyjään. – Hienoja sanankänteitä, totta, mutta tänä päivänä kilpailu vapaa-ajasta on kovaa. Miten voimme kehittää paikallisyhdistyk-

sissä toimintaa uusien jäsenten saamiseksi mukaan? Voimmeko toimia itse paremmin, jotta saisimme paikkakunnallamme alkamaan Kamalat äidit tai Voimasiskot -ryhmän?

Naiset tarvitsevat väyliä ja mahdollisuuksia löytää oma sisäinen johtajuutensa sekä rohkaisua näkyä ja kuulua.

Sydän mukana

– Uuden oppimisen halu, rohkeus, uteliaisuus ja vapaa-ajasta joustaminen ovat seikkoja, joita on hyvä pohdiskella itsekseen (ja mahdollisesti perheen kanssa) etukäteen ennen kuin ehdokkaaksi asettuu. Hyvä on myös miettiä, millainen olisit hallituksessa, hiljainen taustavaikuttaja, kantaottava osallistuja vai joku muu? Kaikkia tarvitaan mutta eniten hallitustyöstä saa, kun on aktiivinen ja kiinnostunut erilaisista hallitustyöhön kuuluvista asioista ja tehtävistä. Itse olen tässä sydämellä mukana, muuta vaihtoehtoa minulla ei ole.

Leena-Maria Kyyhkynen
Anne Lagerstedt

Suomen Nuorten Naisten
Kristillisten Yhdistysten Liitto ry:n kokous

Liiton kokous pidetään **lauantaina 24.11.2018 klo 13 Helsingissä Hotelli Helkan kokoustila Saarnissa**, Pohjoinen Rautatiekatu 23. Valtakirjojen tarkastus alkaa klo 12.30. Käsiteltävinä ovat sääntömääräiset asiat, joihin sisältyy liiton hallituksen jäsenten vaali erovuoroisten tilalle.

- valitaan 6–8 hallituksen varsinaista jäsentä, joista on vuosittain erovuorossa puolet (1/2), aluksi arvan, sitten vuoron mukaan (Säännöt, kohta 9 Liiton kokouksen asiat)

Asioista, jotka jäsen haluaa saattaa liiton kokouksen käsiteltäväksi, on tehtävä kirjallinen esitys hallitukselle viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta. (Säännöt kohta 8. Aloiteoikeus)

Förbundet Kristliga Föreningar
av Unga Kvinnor rf:s möte

Förbunds möte hålls **lördagen den 24 november 2018 kl. 13 i konferensrummet Saarni på Hotell Helka**, Norra Järnvägs gatan 23 i Helsingfors. Fullmaktsgranskningen börjar kl. 12.30. På mötet behandlas stadgengliga ärenden, bland annat val av förbundsstyrelsens medlemmar vilka är i tur att avgå.

- väljs 6–8 ordinarie styrelsemedlemmar av vilka hälften (1/2) årligen är i tur att avgå, i början av görlotten, därefter växelvis (Stadgar paragraf 9. Ärenden på förbunds mötet)

Ärenden som en medlem önskar få behandlade på förbunds mötet ska presenteras skriftligen för styrelsen senast sex veckor före mötet. (Stadgar paragraf 8. Initiativrätt)

Kirkolla on hengellisen terveyden avaimet

Aika monen lapsuusmuistojen arkistoissa säilynee vuosikymmenten ajan konkreettinen muisto kasvusta ja oppimisesta. Vuosittain kotioven karmiin lyijykynä piirsi vaakatasoon viivan päälaen kohdalle. Monilapsisessa perheessä pihtipuolisessa komeili tärkeä asteikko, kasvusta ja oppimisesta kertovana dokumenttina. Pituuskasvukäyrien pihtipuolisissa miellettiin samalla merkitsevän lapsen tiedollista eli kognitiivisen oppimisen kehitystä.

Hengellisen kasvamisen tiestä

Ortodoksisen kirkon teologia kasvamisen ja oppimisen tiestä edellyttää osallistumista uskon salaisuudesta eikä pelkästään tietoa siitä. Pyhien kirkkoäitien ja -isien ajatuksissa hahmottuvat ortodoksisen teologian parantavat metodit. Kirkon kokonaisvaltainen kasvatus vaikuttaa koko ihmiseen, siksi opetus- ja kasvatustyö vastaa hyvinkin syvällisiin elämän kysymyksiin ja tarpeisiin. Kirkko ei niinkään kouluta vaan pikemminkin pyrkii kannattelemaan ihmistä, niin että ajattelisimme, työskentelisimme ja voisimme kehittyä Kristuksen esikuvan mukaisesti. Kaikkien kirkon jäsenten kasvaminen tapahtuu yhteisöllisesti. Keskeistä on esikuvan merkitys, koska kasvaminen riippuu kasvattajien kirkollisesta aikuisuudesta.

Yhteisöllisyydestä

Jumalanpalvelus on keskiössä ja kaikki muut toiminnot - opettaminen, saarnat, diakonia ja lähimmäistyö ilmaisevat jumalanpalveluselämää. Ilman jumalanpalveluselämää kirkko muine toimintoineen kumisee tyhjiä tynnyriä. Liturgia ei ole vain tekstiä, vaan alati pulpuava lähde, lakkaamaton mahdollisuus edistää sekä ihmisen kasvua että terveyttä.

Kirkko on sekä yhteinen että yhteisöllinen kokonaisuus. Liturgian toimittava pappi on seurakunnan paimen, isä, joka opettaa lastaan ja ohjaa laumaansa sekä

kirkollisen elämän pyhyteen ja kauneuteen että Kristuksen läsnäolon kokemukseen, identiteetin vahvistumiseen.

Hengellisessä opinto-ohjauksessaan kirkko ei saa karsinoida yhtäkään laumastaan biologiseen, älylliseen, esteettiseen tai psyykkiseen erityisryhmään. Meillä on ainoastaan lupa nähdä ihmisen Jumalan kuvana ja kaltaisuutena.

Kirkon iankaikkisessa opetussuunnitelmassa päätavoite on kasvu Kris-

Ortodoksinen uskonelämä on kokonaisvaltaista kilvoittelua, jossa kirkko kannattelee ihmistä yhteisöllisesti.

"Elämä ei ole terveyttä, vaan paranemista, ei olemista, vaan tulemistä, ei lepoa, vaan harjoitusta."
Pastori Martin Luther King

tuksen ruumiin jäsenenä, se kutsuu meitä samalla sisäiseen, hengelliseen uudistumiseen ja pyhyteen. Kristillinen rakkaus ei ole pelkästään antamista, vaan myös jakamista. Jakaminen tarkoittaa itsensä antamista.

Paastoten kohti juhlia

Jokaisen kirkollisen juhlan edellä on valmistautumisaika, paasto, jolloin omien voimavarojen ja mahdollisuuksien

mukaan jokainen kilvoittelee oman itsensä kanssa. Pyrkimyksenä on edistää hengellisessä elämässä ja karsia itsekkyyttä ja varsinkin sitä, minkä suustansa ulos päästää. Kaiken päämääränä on parantaa ihminen sielun sairaudesta ja johtaa hänet elämään Kristuksessa. Murehtiminen, katumus, itsetarkkailu, rakkaus, mielen vartioiminen ja Jumalan käskyjen noudattaminen ovat tie mielen puhdistumiseen.

Kun haluamme kasvaa hengellisesti, meidän on tehtävä päätös luopua pahudesta.

Hengellinen terveystakeskus

Tämä tarjolla oleva ainutlaatuinen hengellinen poliklinikka palvelee meitä kaikissa vaivoissamme. Soten ja sen kussairaaloiden erikoishoidon palvelujen tavoin kirkko tarjoaa palvelua vuodet ympäriinsä.

*Jumala riisuu,
siunaa ja murtaa
meitä ja murtaessaankin
hän siunaa.*

Kirkolla on hengellisen terveyden avaimet. Se hoitaa monenlaisten hairahdusten ja syntien haavoittamia ihmisiä. Lisäksi ihmisen mieli ja sielu kaipaavat hoitoa. Ortodoksisessa kirkossa on edelleenkin ehtoollisen lisäksi erityinen saaraanvoitelun sakramentti, jonka vaikutusta ei kenenkään tarvitsekaan rationaalisesti käsittää. Riittää että voi heittäytyä Jumalan varaan, hänen kasvojensa eteen. Ortodoksisessa uskossa terveeksi tuleminen ja eheytyminen merkitsevät ihmisen pelastumista. Hengellisen elämän didaktiikassa opetus ja käytäntö kietoutuvat yhteen.

Salattu opetussuunnitelma ja rukouksen opintoviikot

On otettava vastaan kaikki, mitä annetaan. Entiselleen parantuminen kolhujen jälkeen ei usein ole mahdollista, mutta elämän kolhut ja arvet saattavat antaa tilaa jollekin aivan uudelle elämässä.

Onneksemme meistä kukaan ei saa ennakkotietoa Jumalan meille laatimasta omakohtaisesta hengellisestä opetussuunnitelmasta eikä opinto-ohjauksesta. Hän riisuu, siunaa ja murtaa meitä ja murtaessaankin hän siunaa. Jokainen meistä joutuu vuorollaan taipumaan.

Nykyihmiselle on tunnusomaista muiden välineellistäminen ja oman itsensä korostaminen, mutta ihmisenä hän on hyvin vähän. Sekä tunteet että ajatuksenjuoksu näyttävät voivan surkastua kuin harjaantumattomat lihakset. Jäljelle saattaa jäädä vain tunnuksen saamisen tarve.

Pastori **Martin Luther Kingin** sanoin: "Elämä ei ole terveyttä, vaan paranemista, ei olemista, vaan tulemistä, ei lepoa, vaan harjoitusta."

Sirkka Vepsä

Maahanmuuttajanaiset puhuvat omalla äänellä. Oletko kuulolla?

Sinulla ja seurakunnallasi on mahdollisuus olla kuulolla ja vaikuttaa!

Suomessa asuu monia maahanmuuttajataustaisia naisia, joilla on henkilökohtaista kokemusta ihmisoikeusloukkauksista. Kutsumalla Suomen kaikkien kirkkojen yhteisen ihmisoikeuskampanjan, Ekumeenisen vastuuviikon, lähettilään vierailemaan seurakunnan tilaisuuteen, koulun oppitunnille tai muuhun tapahtumaan pääsette kohtaamaan näitä naisia. Lähettiläiden kertomuksissa kuullaan koskettavia kokemuksia naisten tilanteesta lähtömaissa ja Suomessa. Monet lähettiläistä ovat kristittyjä, jotka haluavat kertoa myös uskostaan. Kohtaamisten avulla voimme tukea maahanmuuttajanaisia ja välittää heidän sanomaansa eteenpäin!

Lähettilään voit varata ottamalla yhteyttä Vastuuviikon koordinaattoriin. Kutsujalle ei koidu vierailusta kuluja. Lähettiläitä on pääkaupunkiseudulla, Keravalla, Loviisassa, Raumalla, Tampereella, Turussa, Kristiinankaupungissa, Oulussa, Jyväskylässä, Mikkelissä, Kuopiossa ja Joensuussa. Lähettiläät ovat käytössä koko syksyn ajan. Lähettiläiden digitarinat ovat myös käytettävissä (lisää tarinoita syyskuun aikana): <https://www.vastuuviiikko.fi/puheenvuorot>

Ekumeeninen vastuuviikkoa koordinoi kirkkokuntien yhteistyöjärjestö, Suomen Ekumeeninen Neuvosto.

Kiinnostuitko?

Ota yhteyttä!

Anna Hyvärinen, anna.hyvarinen@ekumenia.fi

www.vastuuviiikko.fi

www.ekumenia.fi

SUOMEN EKUMEENINEN NEUVOSTO
EKUMENISKA RÅDET I FINLAND
FINNISH ECUMENICAL COUNCIL

Rätt till människovärdigt arbete och utkomst

Enligt FN:s människorättsförklaring har alla rätt till arbete, utkomst, rättvis lön och tillfredsställande arbetsförhållanden. Mer än en miljard människor lever i dag i olidlig fattigdom. De flesta av dem är kvinnor.

Merparten av de fattiga lever i utvecklingsländer, men det finns fattigdom också i vårt eget land. Resolutio-

nen från världskonferensen för kvinnor i Beijing (1995) lyfter fram att kvinnors ökade inflytande är en förutsättning för utrotandet av fattigdomen.

”Ge oss idag det bröd vi behöver”

Vi bär alla ett ansvar för att utrota fattigdom och främja allas deltagande i arbete och ekonomi.

Globalt sett deltar 76 % av alla män i arbetslivet, av kvinnorna bara 49 %. Ännu lägre är kvinnornas andel i Nordafrika, Mellanöstern och Sydasiens, endast 21–28 %. Arbetslösheten tar mest på kvinnor och flickor i fattiga samhällen, enligt ILO:s rapport *World Employment and Social Outlook: Trends for Women*.

Den arbetande kvinnan är värd sin lön! Otaliga kvinnor arbetar utanför den officiella ekonomin, utan arbetarskydd och socialskydd. I global jämförelse förtjänar kvinnor 24 % mindre än män.

Vad är problemet?

Ofta är det traditionellt rolltänkande och kulturella föreställningar som utgör hinder för kvinnors och flickors delaktighet i arbetslivet. Resultatet är att samhället inte satsar tillräckligt på utbildningen av flickor och att få kvinnor i arbetslivet.

I Finland upplever särskilt kvinnor som är invandrare eller kvinnor med flyktningbakgrund att det är svårt att ta sig in i arbetslivet. Ofta är det fördomar hos arbetsgivare som hindrar dem att få anställning.

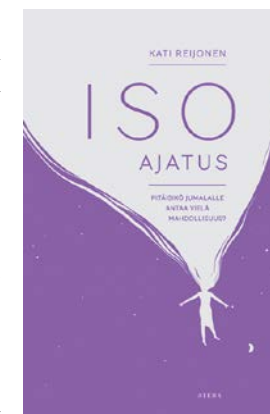
Därför är det viktigt att påminna om att FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna ger alla rätt till arbete.

Ansvarsveckan

Pitäisikö Jumalalle antaa mahdollisuus?

■ Mitä on usko? Miten se eletään todeksi? Ja miten sen löytää? Filosofi **Kati Reijonen** peilaa suuria kysymyksiä uskontojen lisäksi tieteen, taiteen ja filosofian valossa. Jumala on luultavasti osa kulttuuriamme. Tiukinkin ateisti saattaa uskoa, että kaikella on tarkoituksensa. Miksi tieteelliseen maailmankuvaan kasvanut ihminen kiinnostuu ilmiöstä, joka haastaa terveen järjen? Voiko älykäs ihminen ylipäänsä uskoa Jumalaan?

Reijonen ei halunnut enää olla free-lancer-uskovainen. Jumalaton elämä on kuin kofeiiniton kahvi, hän toteaa. Hän etsi Jumalaa vuoden mittaisella tutki-

musmatkalla kirjoittamalla teoksen *Iso ajatus: Pitäisikö Jumalalle antaa vielä mahdollisuus?* Hän oli eri elämänvaiheissaan kokeillut luostarielämää Ranskassa, työskennellyt Omanissa islamin keskellä ja tehnyt pyhiinvaelluksen Santiago de Compostelaan.

Etsinnöissään hän vaeltaa usein huomaamattaan maalin ohi. Reijosen mielestä uskovaiset ovat todel-

la valittua kansaa, joille on jostain syystä avattu yhteys siihen suureen ja salattuun, jonka ulkopuolelle suurin osa ihmiskuntaa tulee aina jäämään.

Kirjailija katsoo enemmän itseensä kuin Kristukseen, kuten niin moni. Hän

luettelee kaiken, missä kokee jäävänsä alimittaiseksi. Johtopäätöksensä hän ei kelpuuta itseään uskovien joukkoon. Soisin hänen oivaltavan, että usko ei ole suorittamista, vaan täyttä luottamusta uskon antajaan, Jeesukseen, joka ristillä kuittasi koko syntilaskun. Samalla Jeesus ottaa vastuun jokaisesta omastaan tämän elämän loppuun asti. Hän ei pudota omiaan kyydistä. Pelastava usko on niin yksinkertainen, että se huimaa. ”Pelastus ei ole lähtöisin teistä, vaan se on Jumalan lahja... Se ei perustu ihmisen tekoihin, jottei kukaan voisi ylpeillä.” (Room. 3:24, 27; 1. Kor. 1:29).

Anne Lagerstedt

Iso ajatus: Pitäisikö Jumalalle antaa vielä mahdollisuus? Kati Reijonen. Atena

Katso myös: www.ywca.fi → Paikallinen toiminta

Tiedot NNKY-palstalle: Näkyvä Nainen 4/2018 to 25.10. **mennessä** osoitteeseen anne.lagerstedt@ywca.fi, kiitos. Kaikkien yhdistysten tiedot tervetulleita. Tiedot pyydetään toimittamaan mahdollisimman ytimekkäästi ilmaistuna. Toimitus varaa oikeuden lyhentää tekstiä.

ETELÄ-POHJANMAAN NNKY

➔ **Juurikuja 5**
60510 Hylllykallio
pj. Pirkko Takala, p. 050 401 4565
pirkko.takala@netikka.fi
ep.nnky@gmail.com

HELSINGFORS KFUK

➔ **Arkadiagatan 13 A 13**
00100 Helsingfors
www.helsingforskfuk.fi
pj. Christina Elving-Andersén
040 545 0409
christina.elving@live.fi

HELSINGIN NNKY

➔ **Mechelininkatu 15 A 8**
00100 Helsinki
p. 044 594 4528
hnnky@hnnky.fi, www.hnnky.fi
pj. Katri Jussila
tj. Leena Vilkkä
Facebook: Helsingin NNKY

KERHOTOIMINTA

Kerhoihimme ovat kokkauksesta, taiteesta, liikunnasta, luonnosta ja eläimistä kiinnostuneet tytöt ja pojat tervetulleita. Kerhojen lukukausimaksu on 25 € ellei toisin mainita. **MA Kokkikerho** kello 17–19 Merirastin nuorisotalolla. **TI Liikuntakerho** 3.–6.-luokkalaistille, klo 14–16 Meri-Rastilan nuorisotalolla. Maksuton, ei ennakkoilma. **Kokkikerho** 3.–6.-lk., klo 17–19 Meri-Rastilan nuorisotalo. **Tyttyjen oma koirakerho**, 3–6. -lk. tytöille, klo 15–17 Töölön tyttöjen tupa. **Pulla & puuha** -kerho 1.–3.-lk. klo 15–17, 4.–5.-lk. klo 17–19, molemmat Malmin nuorisotalolla. **Luomakuntakerhot**, Myllypuron nuorisotalo klo 14–18. **KE** Uusi luontokerho alkaa Laajasalon nuorisotalolla. **Luomakuntakerhot** Koskelan nuorisotalo klo 14–18. **TO Taidepaja** Kallahden nuorisotalo klo 18–20. **Luomakuntakerhot** - iloa luonnosta ja eläimistä. 1.–3. -lk. klo 15–17 Viikin nuorisotalo.

Lüton uusi
puhelinnumero
050 337 8280
31.10. alkaen

3.–6.-lk. klo 17–19 Viikin nuorisotalo. **Luomakuntaleirit** tytöille (9–12-v.). Parannetaan maailmaa ja innostetaan luonnosta ja eläimistä. 15.–18.10. syyspäiväleiri Töölön tyttöjen tuvala osana Helsingin NNKY:n luomakuntahanketta. Leireille ilmoittautumaan mahdollisimman ytimekkäästi ilmaistuna. Toimitus varaa oikeuden lyhentää tekstiä.

VOUSAAREN TYTÖT -TOIMINTA

Avoimet olohuoneet Rastilassa tytöille tiistaisin klo 14–17 (4.–6.-lk.) ja ke klo 15–18 (7.–9.-lk.). **Avartti** (14–18-vuotiaille) Ryhmässä kokeilemme uusia juttuja osallistujien toiveiden mukaisesti. Avarttiin voi osallistua keskiviikon avoimen olohuoneen yhteydessä. **Pilotti** (6.–7.-lk tytöt) Pilotti kokoontuu torstaisin klo 15–18. Pilotti sopii tytöille, jotka toivovat uusia kavereita, haluavat kokeilla erilaisia harrastuksia sekä kaipaavat mielekästä tekemistä vapaa-ajalle.

VOIMASISKOT™ – Meistä jokainen on Voimasisko!

Ryhmät kokoontuvat tiistaisin: Töölön Tyttöjen Tupa, venäjänkielisten maahanmuuttajanaisten Voimasiskot-ryhmä, Voimasiskot Vantaalla, Myyrmäen kirkko, ohj. Anne-Marja Isoaho, Voimasiskot Lauttasaarella, ohj. Kati Taipale. **Ryhtyisitkö Voimasiskot-ryhmän ohjaajaksi?** Ota yhteys toiminnanjohtajaan.

KAMALAT ÄIDIT®

Kamat Äidit®-vertaisryhmä joka toinen viikko klo 17.30–19.00 Helsingin NNKY:ssä Töölössä 17.9. ja Rastilassa 13.9. alkaen.

NUORTEN NAISTEN KIRJAPIIRI

Kirjapiiri noin 18–35-v. naisille, jotka tykkäävät lukea ja keskustella lukemastaan noin kerran kuukaudessa. Ohj. Veera Lupunen. Ilm. ja lisätiedot tj. Leena Vilkkä, leena.vilkk@hnnky.fi, puh. 044-59 44528, www.hnnky.fi

HÄMEENLINNAN NNKY

➔ **Saaristenkatu 19 B**
13100 Hämeenlinna
pj. Irja Appelroth
p. 050 60 825
irja.appelroth@gmail.com

IMATRAN NNKY

➔ **pj. Auli Piiparinen**
p. 050 411 8177
auli.piiparinen@gmail.com

JOENSUUN NNKY

➔ **Malmikatu 2**
80100 Joensuu
nnky.joensuu@kolumbus.fi
050 387 8950

Nukkis ma klo 16–19, ohj. nukketaitelijja Marina. Teemana Kalevala ja suomalainen mytologia. **Yhdistyksen 115-vuotisjuhla** la 17.11. sekä **nukkenäyttelyn avajaiset**. **Voimasiskot™**-ryhmä starttaa, kun löydämme innokkaat vertaisohjaajat.

JYVÄSKYLÄN NNKY

➔ **Puistotori 4**
40100 Jyväskylä
to. **Tanja Nieminen**
p. 040 740 4472 (ma–to 9–12)
jklennky@elisanet.fi
Ajantasaiset tiedot verkko-sivuilta, tied. ja ilm. toiminnan ohjaajalle, ellei toisin mainita.

NNKY:n järjestöpäivät: Pe 5.10. klo 18 Tervetuloilta Jyväskylän NNKY:llä laulun merkeissä. **Pyhäpäivän ajatusten äärellä** su 4.11. klo 15., musiikkiohjelmaa. **Kokouskutsu:** Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous su 18.11. klo 14., lauluryhmä Jännät esiintyy. **Joulumyyjäiset** ja keittolounas pe 30.11. klo 11–13. Tule leipomaan ja askartelemaan myytävää joulumyyjäisiin. Otamme myös vastaan arpavoittoja. **Wanhan ajan joulujuhla** ja kauneimmat joululaulut su 16.12. klo 15. Jäsenistön esityksiä ja yhteislaulua. Voit esiintyä yksin tai ryhmäsi kanssa. Eira Paunu -stipendin jako. Ilmoitt. toimistolle.

AIKUISTEN TOIMINTARYHMÄT

Puuroa ja puhetta ti klo 9–11, ohjelmapitoinen aamiaisen 5€. 25.9. Jyväskylän A-killan naisten toimintaan noin kerran kuukaudessa. 2.10. Rukouksesta elämänvoimaa, Eevakaarina Launis 9.10. Luova vanhuus, Pirkko Arola ja Eevakaarina Launis

16.10. Kuvista tarinoita, Tuula Anttila 23.10. Taiteilijaurani Jyväskylän kaupunginteatterissa, Maritta Viitamäki 30.10. Iloa liikunnasta! Greta Laurio-Eronen 6.11. Mitäpä minä tiedän Ruotsin taiteesta, Helena Nieminen-Ortiz 13.11. Oman korun tai esineen tarina 20.11. Aamuhetki Anni Korpelan runojen seurassa, runoilijan tytär Eija Rytönen 27.11. Sydämeni - miten se voi? Kirsi Kauko, Keski-Suomen Sydämpiiri 4.12. Nainen rauhanturvaajana, Anu Heikkinen 11.12. Joulun sana ja joulupuuro.

Leidien leffatreffit elokuvia ja keskustelua. Ehdotukset leffatreffeistä tekstiviestillä kiinnostuneille. Lisätiedot ja ilm. p. 040 740 4472, jklennky@elisanet.fi. **Leivotaan yhdessä!** Joka toinen to klo 12.30–15.30. Jaetaan luottoreseptejä ja kokeillaan uutta. Joka toinen to: 27.9., 11.10., 25.10., 8.11. ja 22.11.

Kirjapiiri I joka kk 2. ma klo 13, ohj. Sirkka Ruokokoski 8.10. Heidi Köngäs: Sandra 12.11. Kati Tervo: Italauluja ja Pirkko Soininen: Ellen 10.12. Samuel Davidkin: Esikoisten luonnustus. **Kirjapiiri II** joka kk 1. ti klo 13, ohj. Pirjo-Liisa Sillgren 2.10. Johanna Holmström: Sielujen saari 6.11. Heidi Köngäs: Sandra 4.12. Jukka Viikilä: Akvarelleja Engelin kaupungista. **Exodus-raamattupiiri** kerran kk to klo 14, ohjaaja Heidi Watia. **Latinanpiiri** joka kk toinen ti klo 13, ohj. Pirkko Sintonen. 9.10., 13.11. ja 11.12.

Laku-ryhmä laulaa ja kuuntelee musiikkia joka kk ensimm. pe klo 13. **Syksyn tapaamiset** 2.11. ja 7.12. HUOM! Lokakuussa 5.10. Laku-hetki illalla klo 18 osana NNKY:n järjestöpäivien ohjelmaa. **Kamat Äidit®**-vertaisryhmä murrosikäisten lasten äideille. Uusi ryhmä alkaa tammikuussa 2019. Tied. ja ilm. toiminnanohjaaja. **Voimasiskot™**-vertaisryhmä. Etsimme ryhmään kahta vertaisohjaajaa. Voimasiskot-toiminnan tarkoituksena on antaa naisille työkaluja omien tunteiden ja voimavarojen tunnistamiseen. Ryhmä kokoontuu 10 kertaa.

NUORET AIKUISET

Nuorten aikuisten lauluryhmä **Jännät** esittää kansanmusiikkivaikut-

teista monipuolista musiikkia. Ännälän Äx-naiset. Nuorten ja työikäisten naisten toimintaryhmä.

LAPSET JA NUORET

Musiikkileikkikouluryhmät ke, 50 € lukukausi. **Pianotunnit** ma ja ti-iltapäivisin, syyslukukausi alk. 80 € **Partiolippukunta** Harjun partiotytöt Lisätietoja ryhmistä antaa Sanna Kallio, 040 706 8768, kallionsanna@gmail.com

KESKI-UUDENMAAN NNKY

➔ **pj. Anna Liisa Karjalainen**
p. 040 759 8909
alkarjalainen@gmail.com
Englannin keskusteluryhmä Tied. liisa.hynynen@pp.inet.fi. **ITU-tyon puhelinpäivystys** ma ja to klo 16–20, p. 040 518 8783.

KOTKA KFUK

➔ **pj. Liisa Toikka**
045 673 1949
liisa.toikka@pp1.inet.fi

KOTKAN SEUDUN NNKY

➔ **pj. Taru Kainlauri**
p. 040 708 4091
taru.kainlauri@luukku.com

KUOPION NNKY

➔ **toimisto@knnky**
p. 044 772 1928
Uusi Facebooksivu:
[@kuopionnky](https://www.facebook.com/kuopionnky), [kotisivut fi www.knnky.fi](https://www.knnky.fi)
pj. Marja-Leena Konttinen
mlkonttinen@knnky.fi
p. 050 542 7561
toimisto avoinna ma–to klo 10–14 muina aikoina tiedustelut pj. 050 542 7561

Lähtien kokemuksia lähetykentiltä to 27.9., 25.10., 29.11. klo 13. **ITU-ryhmä** 27.9., 3.10., 11.10., 18.10., 25.10., 31.10., 8.11., 15.11., 22.11. ja 28.11. klo 17. **Voimasiskot**-ryhmä la 29.9., 6.10. klo 13. **Nuoret yli 30-v/KL** la 29.9., 13.10., 27.10., 10.11. ja 24.11. klo 18. **Viikolle virkistystä Mikkelinpäivä** su 30.9. klo 14. **Raamattupiiri/SRO** ma 1.10., 15.10., 29.10., 12.11. ja 26.11. klo 16.30. **Raamattupäivät/SRO/SEKL** pe-su 16.11.–18.11. **Ylistyssanssi** ti 2.10., 16.10., 30.10., 13.11. ja 27.11. klo 18. **Maahanmuuttajalasten muskari** ke 3.10.–28.11. klo 11.

Raamattupiiri/NNKY ke 3.10., 17.10., 31.10., 14.11. ja 28.11. klo 18. **Sanajumalanpalvelu/SLEY** to 4.10., 1.11. ja 29.11. klo 17. **Kahvihuone Wirwoitus:** Kirjallisuus hyvinvoinnin edistäjänä su 7.10. klo 14. **Adventtia odotellessa** su 25.11. klo 14. **Virsikaraoke** ke 10.10. klo 18, Pirjo Kartano. **Naisten päivä/SEKL** la 13.10. klo 12. **”Tervetuloa kotiin”/SLEY** su 14.10. ja 11.11. klo 14. **Tilkkukilta** ti 16.10. ja 30.10. klo 16. **Maahanmuuttajien käsityökerho** pe 19.10 klo 12. **Teemailtapäivä ”Naiseus”** la 20.10. klo 14. **Raamattuluento/SRO** su 21.10. klo 17 **Venäjänkieliset naiset** ke 24.10. ja 21.11. klo 18. **Virkistystä viikolle**, virsikaraoke, Pirjo Kartano su 28.10. klo 14.

LAHDEN NNKY

➔ **Vapaudenkatu 8**
15110 Lahti
ywca@phnet.fi
www.lahdennnky.com
pj. Krista Karjalainen
p. ilt. 050 596 9645
Toimisto avoinna markkina ke klo 9–13 sekä to klo 16–18. Puh. päiv. 050 545 3038 ja klo 15 jälk. 050 596 9645.

ILKKA PIETARINEN

EIRA PAUNU-stipendi on haettavissa

Eiralle Paunulle rakkaita asioita olivat lähetystyö, naisten koulutus sekä tasa-arvoasiat niin kirkossa kuin yhteiskunnassakin. Haluamme kunnioittaa Eiran muistoa jakamalla osan hänen perintöään 1000 euron arvoisena stipendinä Eira Paunun sydäntä lähellä olleille kohteille, kuten kehityksmaiden naisten koulutukseen. Stipendia ei myönnetä yksittäiselle henkilölle. Stipendikohdetta voi ehdottaa Jyväskylän NNKY:lle jatkuvasti. Vuonna 2018 stipendin saaja päätetään joulukuussa. Ehdotukset 30.11. mennessä jklennky@elisanet.fi.

LAPIN NNKY

➔ **pj. Ella Paksuniemi**
ellapaksuniemi@gmail.com
040 734 9226

MIKKELIN NNKY

➔ **pj. Pirkko Pomell**
puh. 050 368 3875
mikkelin.nnky@gmail.com
Jäsenillat. srk -talo yläsali, to 18.10. klo 16.30. Korusuunnittelija Tuula Ranta kertoo Etelä-Koreasta ja sen NNKY:stä. To 22.11 klo 16.30. Fysioterapeutti Mirjami Kutvonen: Ryhdin hyödyt (Voimaa Vanhuuteen -hanke). To 13.12. perinteinen **joulujuhla**. Ilm. viim. 5.12. eeva.karhukallio@gmail.com tai p. 050 536 1611. **Jumalanpalvelus** su 28.10. klo 10.00. Kolehti Vastuuviikon kohteelle. Tuomiokirkon palveluryhmä kutsuu autamaan jp:ssa, ilm. Helena Pöyry, 050 587 0688, helena.poyry@surffi.fi. **IKIOMA® -ensikirjakurssi** alkaa. Koskettelukirjojen ompelua näkö- ja monivammaisille 0–2-v. lapsille. Aikataulusta tiedotetaan ilmoittautuville. Lisätiet. ja ilm. Pirkko Pomell, pj, 050 368 3875, mikkelin.nnky@gmail.com

MÄNTYHARJUN NNKY

➔ **pj. Auli Jokinen**
p. 040 513 9857

OULUN NNKY

➔ **Asemakatu 15**
Käyntiosoite: Isokatu 15
90100 Oulu
nnky.oulu@co.inet.fi
Toiminnanohjaaja 040 751 4480
www.facebook.com/OulunNNKY
www.ywca.fi → **Oulun NNKY**
www.kamalataidit.fi

Käsityökahvila ma klo 12–15 (Äiti Teresa -peitot). **Gigong-alkaiskurssi** ma klo 18–19 Oulun NNKY, Isokatu 15. Ohj. Judy Song. Terveystta ja hyvinvointia edistävää liikuntaa. Ilm.: nnky.oulu@co.inet.fi tai 040 751 4480. Maksuton. **Käsityökahvila** ke klo 12–15, käsitöitä hyväntekeväisyyteen. Omankin käsityön voi tuoda.

Monikulttuurinen naisten kerho to klo 14–16. **Kirpputori** ke ja to klo 16–18, Asemakatu 15.

Hiljaisuuden rukoushetki su klo 18 keskustan srk-talossa: rukousta, hiljaisuutta, Taizé-lauluja.

Nosh-vaatekutsut 9.10. klo 18. Lisätietoa: www.nosh.fi.

Hyvinvointi-ilta 30.10. klo 18, kosmetologi, lähihoitaja Phuong. **Syyskokous** ti 27.11. klo 18 NNKY, Isokatu 15. **Oulun ITU-tyo:** Haluatko jutella raskaudestasi? Sovi tekstiviestillä 044 792 2229.

Uusi **Kamat Äidit®**-vertaisryhmä murrosikäisten lasten äideille aloittaa tammikuussa. Voit jo ilmoittautua: nnky.oulu@co.inet.fi.

IKIOMA ensikirja® -talkoita pidetään 6.10. ja 8.12. klo 13–17, Isokatu 15. Koskettelukirjatoiminnasta lisätietoa Vuokko Keräselä, vuokko@touchtale.com. Tervetuloa, jokainen osaa tehdä!

Jouluglögit ti 18.12. klo 18. **Perinteiset joulumyyjäiset** pe 21.12. klo 11–14.

Vierailu Ensi- ja turvakodin päiväryhmässä kerran kk askartelussa, leipomassa, tekemässä käsitöitä yhdessä äitien kanssa. Tule mukaan! Tied. 040 751 4480. Vastaanotetaan lahjoituksina kaikenlaisia viilalankoja.

NNKY:n toimitilaa vuokrataan koukuihin ja pieniin perhejuhliin. Tied. puh. 040 751 4480.

Katso myös: www.ywca.fi → Paikallinen toiminta

PIRKKALAN NNKY

► **Tuula Talikainen**
p. 0400 636 524

PORIN NNKY

► **pj. Niina Mannila**
niina.mannila@gmail.com
p. 044 575 0994

SAVONLINNAN NNKY

► **Linnankatu 22 A**
57130 Savonlinna
pj. Ulla Juuti
p. 044 322 9371
ulla.juuti@suursaimaa.com
Itu-tyo Keskusteluapua yllätyksras-
kaustilanteessa ja raskaudenkeskey-
tyksen jälkeen.
Maksuton raskaustesti. **Neuvonta-**
piste ma klo 15.30–18 Savonlinnan
NNKY:n toimistolla, Linnankatu 22 A.
Puhelinpäivystys 044 349 53474 ma
klo 15–20, itusavonlinna@gmail.com,
www.ituprojekti.net.

SYSMÄN NNKY

► **pj. Virva Hokkanen**
p. 040 735 3242
virva.hokkanen@phnet.fi
Harmonisen laulun retiriitti 5.-7.10.
Olavinrannassa, ohj. äänipedagogi
Kirsti Autio. Hinta 120 €. Ilm. sähkö-
postilla 28.9 mennessä pelleriina@
hotmail.com.

TAMPEREEN NNKY

► **Hämeenpuisto 14 F**
33210 Tampere
p. (03) 254 4000,
tnnky@tnnky.fi
www.tnnky.fi
TILAISUUDET
Naisten kahvit ti klo 14, Pieni Puistosa-
li, Hämeenpuisto 14 F. 9.10. Raam-
matun eläimet, 6.11. Raamatun soit-
timet, 11.12. Raamatun naiset: Maria
Jeesuksen äiti. Alustus Anna Hukari.
Emännöinti: Riitta Jaakkola, Marjatta
Muilu.
Meitä kantaa Jumala -naistentilaisuu-
det klo 14.00, Kalevan srk-sali Liisan-
puisto 1. teemalla ”Sydämen pa-
rantuminen”, la 27.10. Päivi Niemi ja
la 27.11. Arja Piirto.
**Tehdään yhdessä syyrialaista ruo-
kaa** ma 12.11. klo 17.30 Pieni Puistosa-
li. Ilm. 8.11. menn. marjatta.muilu@
tnnky.fi, p. 050 307 4074 tai lomak-
keilla: www.tnnky.fi
Tuomasmessu su 18.11. klo 18, Alek-
santerin kirkko.
Keho tunteiden tulkkina -ryhmä
ma klo 17–18.15, ma, 26.11. Omien ra-

jojen vahvistaminen, 3.12. Minä-ta-
sapaino, 10.12. Vireystilan säätely ja
rentoutuminen. Hinta 50 e. Ohjaus
tanssi-liiketerapeutti Asta Lehtimä-
ki. Ilm. asta.lehtimaki@tnnky.fi

MONIKULTTUURISET
NAISTEN RYHMÄT
**Kansainvälinen naisten olohuo-
ne**, ke klo 10–12, Siskolikan kahvila,
Marjatta Muilu.

Kulttuuri- ja keskusteluryhmä ke
klo 14, Hervannan kirkko ja to klo 15–
17, Siskolikan kahvila, M. Muilu.

SOFIAN PYSÄKKI,
SUOMEN KIELEN JA
KULTTUURIN RYHMÄT
Satakunnankatu 31 C, 3. krs,
Hitaasti etenevät ryhmät, koulutta-
jina Eija Kepsu ja Jaana Oikari.
Aamupäiväryhmä ma–pe klo 9–11.45,
iltapäiväryhmä ma–pe klo 12.15–15.
Puhelinaika p. (3) 254 4054 tai 050
995 7696 ma–pe klo 10–10.30 ja 11.45–
12.15 Tiedustelut muina aikoina: eija.
kepsu@tnnky.fi

ITU – NEUVONTATYÖ
Valtakunnallinen Itu-päivystys-
puhelin ma–pe klo 9–21, p. 050 401
5567, Tampere: p. 040 832 9001.
Neuvontapiste Itu, keskusteluapua
ja ilmaisia raskaustestejä, avoinna ti
klo 12–16 ja to klo 12–18, Hämeenpuis-
to 14 F, 3. krs, p. 040 832 9001, itu@tnnky.fi. Tied. ja ilm.: Outi Papunen p.
040 832 9001. www.ituprojekti.net
ITU-perhetyö Siskolikan kahvi-
lassa, Hämeenpuisto 14 F, avoimet
ryhmät:
Perhekahvila ma klo 10–13, M. Saa-
rinen, K. Koponen.
Avoim Itaryhmä ke klo 17–19, Saari-
nen, Koponen.
Avoim kahvila yksinhuoltajille tai
paljon yksin lapsensa kanssa olevil-
le to klo 10–13, Outi Papunen, Saari-
nen, Koponen.
Masu-kahvila yhteistyössä Tampe-
reen kaupungin kanssa.
Lisätietoja ryhmistä Marjo Saarinen
p. 044 7842377 tai Kaisa Koponen p.
044 774 0001. Itu tuettu veikkauksen
tuotolla.

ÄIDIKEPALVELU
Kotivähennyskelpoista lastenhoitoa-
pua tilapäiseen tarpeeseen
Äidikevälyty ma–pe klo 8–11, p. 040
586 5045.

LIIKUNTAA
Lentopallo to klo 9.00, NMKY:n sa-
li, Heli Mäenpää
GOSPEL-LATTARIT™ Ma klo 17.30,
Gospel-lattarit 75 min. Härmälän

2018

Suomen NNKY-liiton kalenteri

Tervetuloa mukaan NNKY:n toimintaan! Kalenteri sisältää Suomen NNKY-liiton ja yhteistyökumppaneiden järjestämiä tapahtumia, tilaisuuksia ja teemaviikkoja. Kalenteriin voi tulla muutoksia.

Tapahtumia ja tilaisuuksia:

- NNKY:n järjestöpäivät **5.–7.10.** Jyväskylässä
- Tuomasmessu **14.10.** Helsingissä
- Liiton kokous **24.11.2018** Helsingissä

Teemapäiviä ja -viikkoja:

- Kansainvälinen vanhusten päivä **1.10.**
- Kansainvälinen tyttöjen päivä **11.10.**
- Ekumeeninen vastuuviikko **21.–28.10.**
- Valoa, ei väkivaltaa & kansainvälinen päivä naisiin kohdistuvan väkivallan lopettamiseksi **25.11.**
- NNKY:n Unelmanpäivä **2.12.**
- Kansainvälinen vapaaehtoistoiminnan päivä **5.12.**

srk-sali, Talvitie 26, Mari Vuorisalmi ja Tuisku Närhi.
Ti klo 18.00, Gospel-lattarit klo 18, Epilän srk-talo, Suurmäenkatu 5, Asta Lehtimäki ja Maarit Saarela
Ke klo 17.30, Gospel-lattarit, Härmälän kirkon srk-sali, Talvitie 26, T. Närhi.
To klo 18.30, Gospel-lattarit Vuoren-
taustan srk-koti, Mastontie 27, Ylö-
järvi, Mervi Perkiö-Kuosmanen ja Riikka Salo.
Gospel-lattarit Special, Ma klo 11, ihanasti ikääntyneet, GL Salonki, Satakunnankatu 28 B, A. Lehtimäki.
To klo 15.00, Gospel-lattarit, GL Salonki A. Lehtimäki.
Gospel-lattarit-leiri 2.–4.11. Häpeä-mättä minä.
Tied.: Maarit Saarela, p. 050 995 7697 tai gospelliikunta@tnnky.fi

**PARTIOLIPPUKUNTA TAMPE-
REEN LOKIT RY**
Pamaus -partiotilat, Satakunnanka-
tu 31 B-C, 3. krs., Postiosoite Hämeen-
puisto 14 F; Partiosihteerit Marjatta
Muilu, p. (03) 254 4041 tai 050 307
4074 marjatta.muilu@tnnky.fi; lippu-

kunnanjohtaja Milla Kajala, millaka-
jala@gmail.com; www.tampereen-lokit.fi

TURUN NNKY

► **Vähä Hämeenkatu 12 a**
20500 Turku
turun.tnnky@pp.inet.fi
p. 0400 821 905
www.ywca.fi

VAASAN NNKY

► **Kirkkopuistikko 30**
65100 Vaasa
pj. **Arja Sillanpää**
p. 040 516 1888
arja.sillanpaa@gmail.com

VÄÄKSYN NNKY

► **pj. Eija Huovinen**
p. 040 357 7037
eija.mirjahuovinen@gmail.com

ÅBO KFUK

► **ordförande Leila Storgård**
tel. 040 505 0760

Kirjoja, kirjoja

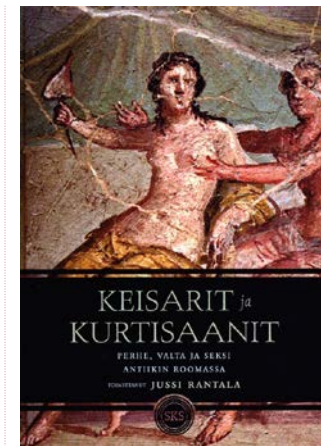

Hullu kuin äidiksi tullut. Irene Naakka. Minerva

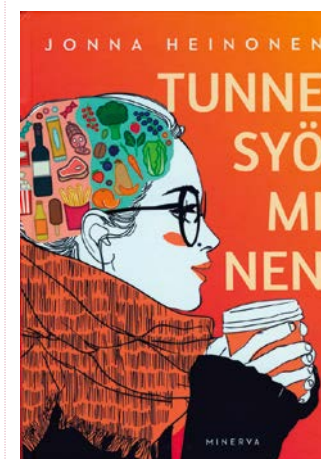
Toimittaja Irene Naakka käsittelee teoksessaan *Hullu kuin äidiksi tullut - Äitiyden pilvilinnat ja todellisuus* äitiyteen liittyviä todellisia ja vaiettuja tunteita. Naakka kertoo suorapuheisella ja humoristisella tyyllillä selviytymistarinaan seksuaalisen kontrollifriikistä ja synnytyspelkoisesta odottajasta masentuneeksi vastasyntyneen äidiksi. Yleinen kielteinen puhe äitiydestä on syölistävää, vaativaa, vähättelevää ja pelottelevaa. Nykyaikainen yksinäisen sankariäidin ihanne on Naakan mukaan luonnonvastainen. Lapset on tarkoitettu kasvatettavaksi laumassa, ei eristyksissä. Paluuta heimoyhteiskuntaan ei ole, mutta äidillä on oltava lupa pyytää ja saada apua sekä tulla kunnioitetuksi yksilönä. Onnellinen äiti on sopivasti itsekäs, jolloin lapsikin on tyytyväinen, sillä äidin tehtävä on hiljalleen lähettää lapsi turvallisesti ja rakastavasti omille teilleen.

Keisarit ja kurtisaanit. Jussi Rantala (toim.). SKS

Alkuseurakunnan ajan Rooman valtakunta oli perhekeskeinen yhteiskunta. Tarkasti säädellyt tavat olivat osa perhesuhteita. Keisarit korostivat julkisuudessa perheensä asemaa turvatakseen valtansa

jatkuvuuden. Varakkaiden perheyhteisöön kuului myös palvelijoita ja orjia. Hyveellinen perhekeskeisyys ei tosin estänyt prostituutiota ja kaikenlaisen seksuaalisen hyväksikäytön esiintymistä. Monikulttuurinen Rooma ja sen lukuisat uskonnot eivät olleet kristinuskon tavoin dogmaattisia, vaan niiden keskiössä olivat muodollisesti oikein suoritettut rituaalit, joihin saattoi liittyä myös seksuaalisuuteen (tempeliprostitutio) tai siitä pidättäytymiseen (Vestan neitsyet) liittyviä palvontamenoja. Perhe-elämä sisälsi monia säädeltyjä asioita, jotka samalla pitivät huolen koko yhteiskunnan koossapysymisestä.

Tunne syöminen. Jonna Heinonen. Minerva

Syömisestä psykologian oivaltaminen on tehokkaampi tapa pitää terveydestään huolta kuin yksittäisten ruoka-aineiden pakonomainen syöminen

tai karttaminen. On aika järkevää, millä tavalla syömisestä on tullut meille ahdistava asia, kun vain alle sata vuotta sitten nälkä oli se suuri ongelma. Mainonta ja väärät uskomukset ovat kutoneet meille pakkopaidan, joka aiheuttaa jatkuvaa epävarmuutta. **Jonna Heinonen** opastaa askel askeleelta kuuntelemaan kehoamme ja syömään omien fysiologisten tarpeiden mukaan luonnollisesti ja terveellisesti. Itsekontrololi on viho viimeinen konsti muuttaa ruokailutottumuksiaan. Tärkeämpää on kuunnella kehon viestejä. Normaaliapinot syövät kuin 3-vuotiaat, sillä he syövät luonnostaan juuri sopivan määrän ruokaa. Herkuttelu ja ahmiminen eivät ole synonyymejä, eli kun herkuttelet, nauti täysillä, mutta vähemmälläkin määrällä tulee hyvä mieli.

Emilia Kent. Koskimies, Huotarinen. WSOY

Kirjaston lukuhaasteeseen tarttunut ystäväni on blogissaan *Aamulyhyet* kiinnittänyt huomionsi uudestaan kanadalaisen L.M. Montgomeryn (1874–1942) elämään ja teoksiin sekä myös Satu Koskimiehen ja Vilja-Tuulia Huotarisen fanifiktiikirjaan *Emilia Kent – Runotyttö tarina jatkuu*. Emilia on nyt nuori rouva, joka jatkaa taiteilijaelämää miehensä Teddyn rinnalla. Vai jatkaako?

Kotityöt, huoli Elisabeth-tädin terveydentilasta, ex-sulhon ilmestyminen ovelle ja vaikeus päästä uudelleen runoratsun selkään kuvataan niin taitavasti, että ei mitenkään voi erottaa suomalaisten tekijöiden tyyliä ja kerontaa alkuperäisestä. Lukukokemus sai tarttumaan uudestaan kolmeen alkuperäiseen Runotyttö-kirjaan, joihin syntyi nyt uudenlainen suhde.

Hirveä häpeä. Janne Viljamaa. Atena

Häpeän voimalla kasvatetut suuret ikäluokat eivät kuunaan unohta kaikkea sitä pahaa, joka vakavimmillaan nujersi lapsen ja nuoren itsetunnon lopuksi elämää. Ilkeä kotikasvatus mahdollisti myös koulukiusaamisen, sillä valmiiksi nujerretty lapsi on helppo pala kiusaajalle. Vaikka kasvatusmallit ovat ajan myötä pääosin parantuneet, suomalaiset koululaiset kärsivät edelleen suhteellisesti eniten huonosta kouluilmapiiristä. Lapsuuden häpeä, kiusaaminen ja traumat ovat yhteydessä aikuisuuden pakkomielteisyyteen, ahdistukseen ja pelkoon. Onneksi häpeätaakalle voi tehdä paljonkin. **Janne Viljamaan** teos auttaa kohtaamaan taakat ja antaa vinkkejä niistä vapautumiseen.

Anne Lagerstedt

Kristus on näet lain loppu,
ja niin tulee vanhurskaaksi
jokainen, joka uskoo.

Room. 10:4

